

Kong Christian den Syvendes
allernaadigste
Forordninger
og
Aabne Breve
for Aar 1783.

ARH. STB.

K i o b e n h a v n,
trykt hos Directeur Peter Marquart Høpffner, Hans Kongelige
Majestats og Universitets Bogtrykker.

Wann nun Unser Wille ist, daß diese Vorschrift aller Orten in Unsern Herzogthümern Schleswig und Holstein, wie auch in Unserer Herrschaft Pinneberg, Graffschaft Ranzau und Stadt Altona pünctlich befolget werde; so wird solches mittelst dieses dafelbst zu publicirenden Patents einem jeden, den es angeht, hiedurch anbefohlen und zur unabweichlichen Pflicht gemacht. Wonach sich männiglich allerunterthänigst zu achten. Urkundlich unter Unserm Königl. Handzeichen und vordruckten Inseigel. Gegeben auf Unserer Königl. Residenz Christiansburg zu Kopenhagen den 12ten März 1783.

Christian R.

(L. S.)

Schack Rathlou.

Carstens. Schütz. Krück.

XVII. Forordning,

anlangende

Overdaadigheds Indstrænkning i Bonde-
standen i Danmark og Norge.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, ic. Givre alle vitterligt: At, da Vi ere komne i Erfaring om, hvorledes Overdaadighed i Bondestanden paa nogen Tid haver tiltaget, saavel

vel i Bort Rige Danmark som Norge, deels i Mad og Drikke deels i Klædedragt, saa at Bønderne ikke lade sig note med de Ting, som Landet frembringer, men skal paa sine Steder være yppige med Wiin og Caffé og Klæder af fremmede Tøier at bruge, hvorved denne Stand forarmes og Pengene til Fremmede udgaaer af Landet;

Dg Vi, til at forekomme Overdaadighed overalt i Bore Riger og Lande, have ladet udgaae Bores allernaadigste Forordning af 20de Januari sidstleden, saa have Vi og til at forebygge sig skadelig Udsæthed i Bondestanden hermed allernaadigst villet byde og befale:

I.

Til Bonde-Bryllupper, hvorunder tillige skal forstaaes Fæste-Møllere og Kroemænd, maae ey være meere end 32 Personer af begge Køn, unge og gamle, Brud og Brudgom, deres Forældre, Slægt og Venner med indbegrebne; Der maae ey gives meere i det høyeste end 4re Retter Mad, og maae aldeles ey hverken Wiin eller Caffé der forbruges; Skulle nogen sig herimod forsee, da skal Brudeparret betale i Mulct 2 Mark for hver Person der meere er til Brylluppet end de fornævnte 32 Personer, og skal Sognefogderne i Danmark og Lehnsmændene i Norge hermed have Indseende, og strax melde det for Herreds- og Birkfogeden eller Sorenskriveren, som, efterat Sagen Gieste-Retsviis er undersøgt og rigtig befunden, dømmer Brudeparret i den fornævnte Mulct, den halve Deel af Mulcten til Sognets Sattis

Fattige og den anden halve Deel til Sognefogeden og Lehnsmændene, eller hvem anden der er Angiver, naar disse en ere det, hvilken Dom sendes Amtmanden til Approbation, og naar den er erholdet, kan samme uden videre Appel exequeres. Dersom til noget Bondebryllup enten skulle gives meere end 4re Retter Mad, eller bruges Viin og Caffe, da skal Brudeparret derfor betale i Mulct 8 Skilling for hver Person som er til Brylluppet, hvormed Sognefogeden og Lehnsmændene have Indseende, saaledes som foran er sagt, og deeles denne Mulct da paa samme Maade.

Ligeledes skal og al Viin og Caffe være forbuden ved Barseler, Børnedaab, Kirke-Gang og Liigsfærd, og maae i saa Tilfælde ingen Mad gives uden til Udenbyes-Folk, alt under Straf af 1 Rigsdaler for hver Gang herimod handles med hvilke Bøder det forholdes som tilforn sagt er, ligesom der i øvrigt ingen Sammenkomster ved slige Leiligheder maae være, saa ville Vi og, at al Caffe-Drikken blandt Almuen paa Landet skal være forbuden.

2.

Ingen Bonde-Bryllup maae holdes meere end een Dag, dog tillade Vi, at 16 af Bryllups-Giesterne maae 2den Dagen komme tilsammen om Aftenen Klokken 6 og dandse til Midnat, dog uden at maae sættes til Bords.

Dersom noget Bonde-Bryllup skulle holdes meere end een Dag, da skal Brudeparret betale en Mulct fra 2 til 20 Rigsdaler, som Amtmanden fastsætter uden videre Appel for

for hver Dag Brylluppet holdes meere end een Dag, og skal saavel Sognefogederne som Lehnsmændene hermed have Indseende, da Bøderne deeles paa den i 1ste s. anførte Maade, ligesom det og med Executionen saaledes forholdes.

3.

Ingen af Bondestanden paa Landet ung eller gammel, gift eller ugift, maae bære andre Klæder end af hjemmegiort Tøi, som Badmel, Bærken og andet deslige; Qvindfolkene maae aldeles en bære Silketrøyer eller Skjorter, eller Silke-Tørklæder, dog maae de bære en Silkehue, og Trøye og Skjort af Kram-Tøi, og Bønderne ligeledes bære en Trøye eller Vest af Kram-Tøi, og skal Sognefogederne og Lehnsmændene enhver for sit Sogn og District hermed have Indseende. Skulle nogen Bonde, Mandfolk eller Fruentimmer herimod handle og fremkomme enten i Kirke til Dffers, til Bryllup, eller i nogen anden Forsamling, anderledes klædt end her anordnet er, da bøde den Person for hver Gang hans Brøst saaledes findes 16 Skilling Dansk, den $\frac{1}{4}$ Deel deraf til Sognefogederne og Lehnsmændene, og de øvrige $\frac{3}{4}$ Deeles til Sognets Fattige, hvilke Sognefogederne og Lehnsmændene oppebærer, og de tre fjerde Deeles deraf til Sognets Fattig-Casse betaler. Men skulle de Skyldige ei i Mindelighed ville betale, da melde de det for vedkommende Herredsfoged, Birkfoged eller Sørenskriver, hvilke dermed omgaaes som i 1ste Artikel sagt er; og skulle nogen for sig Brøde tvende Gange være mulcteret og lade sig 3die Gang finde i saadan Brøst, da skal den Person, andre

andre til Exempel, gaae sldst til Offers, naar heele Meenigheden har offret, med mindre han eller hun forandrer sin Dragt og ikke lader sig see meere i forbudne Klæder, hvilket Sognefogederne, Lehnsmændene og i fornøden Tilfælde Børes Fogeder have at holde over.

Denne Børes Forordning skal oplæses 2 Gange om Aaret af Prædikestoelen, den anden Sondag efter Advent og den første Sondag efter Trinitatis, da de som det Aar have betalt Boder navnlig oplæses, da Præsten tillige forklarer, hvorfor dette er befaleet, og hvormeget denne Befalings Efterlevelse er til Almuens eget sande Beste.

Thi byde Vi og befale hermed allernaadigst Bore Grever, Stiftbefalingsmænd, Frieherre, Biskopper, Amtmænd, Landsdommere, Laugmænd, Præsidenter, Borgemestere og Raad, Fogeder og alle andre, som denne Børes Forordning under Vort Cancellie-Segl tilskicket vorder, at de den paa behørig Steder til alles Efterretning strax lade læse og forkynde.

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Børes Kongelige Residence-Stad Kiøbenhavn den 12te Martii 1783.

Under vor Kongelige Haand og Signet,

Christian R.

(L. S.)

J. G. Moltke.

Luxdorphi.

P. Aagaard.
